



Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Store Afdeling)

23. november 2021 *

»Appel – fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik – bekæmpelse af terrorisme – restriktive foranstaltninger truffet over for visse personer og enheder – indefrysning af midler – fælles holdning 2001/931/FUSP – forordning (EF) nr. 2580/2001 – opretholdelse af en organisations opførelse på listen over personer, grupper og enheder, som er involveret i terrorhandlinger – individuel begrundelse, der meddeles organisationen, og som fremgår af et særskilt dokument i forhold til den retsakt, der indeholder en generel begrundelse – stadfæstelse af den individuelle begrundelse – artikel 297, stk. 2, TEUF«

I sag C-833/19 P,

angående appel i henhold til artikel 56 i statuten for Den Europæiske Unions Domstol, iværksat den 14. november 2019,

Rådet for Den Europæiske Union ved B. Driessen og S. Van Overmeire, som befuldmægtigede,

appellant,

den anden part i appelsagen:

Hamas, Doha (Qatar), ved advocate L. Glock,

sagsøger i første instans,

har

DOMSTOLEN (Store Afdeling),

sammensat af præsidenten, K. Lenaerts, afdelingsformændene A. Prechal, E. Regan, S. Rodin og I. Jarukaitis samt dommerne T. von Danwitz (refererende dommer), M. Safjan, F. Biltgen, P.G. Xuereb, N. Piçarra og L.S. Rossi,

generaladvokat: A. Rantos,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 3. juni 2021,

* Processprog: fransk.

afsagt følgende

Dom

- 1 Rådet for Den Europæiske Union har ved sin appel nedlagt påstand om ophævelse af den dom, der blev afsagt af Den Europæiske Unions Ret den 4. september 2019, Hamas mod Rådet (T-308/18, herefter »den appellerede dom«, EU:T:2019:557), hvorved Retten annullerede:
 - Rådets afgørelse (FUSP) 2018/475 af 21. marts 2018 om ajourføring af listen over personer, grupper og enheder, som er omfattet af artikel 2, 3 og 4 i fælles holdning 2001/931/FUSP om anvendelse af specifikke foranstaltninger til bekæmpelse af terrorisme, og om ophævelse af afgørelse (FUSP) 2017/1426 (EUT 2018, L 79, s. 26)
 - Rådets gennemførelsesforordning (EU) 2018/468 af 21. marts 2018 om gennemførelse af artikel 2, stk. 3, i forordning (EF) nr. 2580/2001 om specifikke restriktive foranstaltninger mod visse personer og enheder med henblik på at bekæmpe terrorisme og om ophævelse af gennemførelsesforordning (EU) 2017/1420 (EUT 2018, L 79, s. 7)
 - Rådets afgørelse (FUSP) 2018/1084 af 30. juli 2018 om ajourføring af listen over personer, grupper og enheder, som er omfattet af artikel 2, 3 og 4 i fælles holdning 2001/931/FUSP om anvendelse af specifikke foranstaltninger til bekæmpelse af terrorisme, og om ophævelse af afgørelse (FUSP) 2018/475 (EUT 2018, L 194, s. 144), og
 - Rådets gennemførelsesforordning (EU) 2018/1071 af 30. juli 2018 om gennemførelse af artikel 2, stk. 3, i forordning (EF) nr. 2580/2001 om specifikke restriktive foranstaltninger mod visse personer og enheder med henblik på at bekæmpe terrorisme og om ophævelse af gennemførelsesforordning (EU) 2018/468 (EUT 2018, L 194, s. 23),(herefter samlet »de omtvistede retsakter«), for så vidt som disse retsakter vedrører Hamas, herunder Hamas-Izz al-Din al-Qassem.

Retsforskrifter

De Forenede Nationers Sikkerhedsråds resolution 1373 (2001)

- 2 Den 28. september 2001 vedtog De Forenede Nationers Sikkerhedsråd resolution 1373 (2001), hvori der fastlagdes strategier til bekæmpelse af terrorisme med alle midler og navnlig bekæmpelse af finansiering af terrorisme. Resolutionens punkt 1, litra c), bestemmer bl.a., at alle stater straks skal indefryse midler og andre finansielle aktiver eller økonomiske ressourcer tilhørende personer, som begår eller forsøger at begå terrorhandlinger eller fremmer eller medvirker til begåelsen heraf, enheder, der ejes eller kontrolleres af disse personer, samt personer og enheder, der handler på vegne af eller efter instruks fra disse personer og enheder.
- 3 Resolutionen fastsætter ikke en liste over personer, som disse restriktive foranstaltninger skal anvendes på.

EU-retten

Fælles holdning 2001/931/FUSP

4 Med henblik på gennemførelsen af resolution 1373 (2001) vedtog Rådet den 27. december 2001 fælles holdning 2001/931/FUSP om anvendelse af specifikke foranstaltninger til bekæmpelse af terrorisme (EFT 2001, L 344, s. 93).

5 Denne fælles holdnings artikel 1, stk. 1, 4 og 6, bestemmer:

»1. Denne fælles holdning finder i overensstemmelse med bestemmelserne i de følgende artikler anvendelse på personer, grupper og enheder, der er involveret i terrorhandlinger, og som er opført i bilaget.

[...]

4. Listen i bilaget udarbejdes på grundlag af præcise oplysninger eller forhold, der viser, at der er truffet en afgørelse af en kompetent myndighed over for de omhandlede personer, grupper og enheder, hvad enten der er indledt en undersøgelse eller en retsforfølgelse for en terrorhandling eller forsøg på at begå, deltage i eller lette gennemførelsen af en sådan handling, baseret på seriøse og troværdige beviser eller indicier, eller der er afsagt dom for sådanne handlinger. Personer, grupper og enheder, der er identificeret af FN's Sikkerhedsråd som værende forbundet med terrorisme, og som det har beordret sanktioner imod, kan opføres på listen.

I dette stykke forstås ved »kompetent myndighed« en judiciel myndighed, eller hvor judicielle myndigheder ikke har kompetence på det område, som dette stykke dækker, en tilsvarende kompetent myndighed på dette område.

[...]

6. Navnene på personer og enheder, der er opført på listen i bilaget, underkastes med regelmæssige mellemrum og mindst en gang hvert halve år en fornyet gennemgang for at sikre, at det stadig er berettiget at bevare deres navne på listen.«

6 Navnet » Hamas-Izz al-Din al-Qassem (den terroristiske gren af Hamas)« var opført på den »[f]ørste liste over personer, grupper eller enheder, der er omhandlet i artikel 1« i fælles holdning 2001/931, som er knyttet som bilag til sidstnævnte.

Forordning (EF) nr. 2580/2001

7 Med henblik på at gennemføre de foranstaltninger, der er beskrevet i fælles holdning 2001/931, på fællesskabsplan, vedtog Rådet forordning (EF) nr. 2580/2001 af 27. december 2001 om specifikke restriktive foranstaltninger mod visse personer og enheder med henblik på at bekæmpe terrorisme (EFT 2001, L 344, s. 70). Nærmere bestemt er det i denne forordnings artikel 2, stk. 3, fastsat, at Rådet udarbejder, reviderer og med enstemmighed ændrer den liste over personer, grupper og enheder, som denne forordning finder anvendelse på, i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel 1, stk. 4, 5 og 6, i fælles holdning 2001/931.

- 8 Samme dag vedtog Rådet afgørelse 2001/927/EF om opstilling af den liste, der er omhandlet i artikel 2, stk. 3, i forordning nr. 2580/2001 (EFT 2001, L 344, s. 83), hvorpå navnet »Hamas-Izz al-Din al-Qassem« var opført, på samme måde som på listen knyttet som bilag til fælles holdning 2001/931.
- 9 Listerne over personer, grupper og enheder, der er knyttet som bilag til fælles holdning 2001/931 og til afgørelse 2001/927, er regelmæssigt blevet ajourført i henhold til artikel 1, stk. 6, i fælles holdning 2001/931 og artikel 2, stk. 3, i forordning nr. 2580/2001. Navnet »Hamas-Izz al-Din al-Qassem« og dernæst »Hamas (herunder Hamas-Izz al-Din al-Qassem)« (herefter »Hamas«) er forblevet opført på de lister, der er knyttet som bilag til senere retsakter.

Rådets forretningsorden

- 10 I betragtningerne til Rådets afgørelse 2009/937/EU af 1. december 2009 om vedtagelse af Rådets forretningsorden (EUT 2009, L 325, s. 35) er følgende anført:
- »(1) Lissabontraktaten medfører flere ændringer af Rådets funktionsmåde og dets formandskab, af Rådets struktur samt af typologien af Unionens retsakter og forløbet af vedtagelsesproceduren for retsakterne, hvorved der navnlig skelnes mellem lovgivningsmæssige retsakter og ikke-lovgivningsmæssige retsakter.
- (2) Forretningsordenen vedtaget den 15. september 2006 bør derfor erstattes af en forretningsorden, der omfatter de ændringer, der er nødvendige til gennemførelse af Lissabontraktaten.«
- 11 Under overskriften »Almindelig skriftlig procedure og stiltiende samtykkeprocedure« fastsætter artikel 12 i Rådets forretningsorden, der er knyttet som bilag til denne afgørelse, følgende i stk. 1 og 3:
- »1. Rådets retsakter kan, hvis de haster, vedtages ved skriftlig procedure, såfremt Rådet eller [De Faste Repræsentanternes Komité (Coreper)] enstemmigt træffer beslutning herom. Formanden kan ligeledes under særlige omstændigheder foreslå, at der anvendes skriftlig procedure; i så fald anvendes proceduren kun, hvis alle Rådets medlemmer giver deres tilslutning hertil.
- [...]
3. Generalsekretariatet fastslår, at skriftlige procedurer er afsluttet.«
- 12 Rådets forretningsordens artikel 15 med overskriften »Undertegnelse af retsakter« har følgende ordlyd:
- »Teksten til retsakter, som vedtages af Europa-Parlamentet og Rådet i overensstemmelse med den almindelige lovgivningsprocedure, samt teksten til retsakter, som vedtages af Rådet, undertegnes af den person, der er formand på tidspunktet for vedtagelsen, samt af generalsekretæren. Generalsekretæren kan delegere sin undertegningsbeføjelse til generaldirektører i generalsekretariatet.«

De omtvistede retsakter

Afgørelse 2018/475 og gennemførelsesforordning 2018/468

- 13 Den 21. marts 2018 vedtog Rådet afgørelse 2018/475 og gennemførelsesforordning 2018/468. Navnet Hamas forblev opført på de lister, der var knyttet som bilag til disse retsakter.
- 14 Anden til sjette betragtning til afgørelse 2018/475 havde følgende ordlyd:
- »(2) Rådet vedtog den 4. august 2017 afgørelse (FUSP) 2017/1426 om ajourføring af listen over personer, grupper og enheder, som er omfattet af artikel 2, 3 og 4 i fælles holdning [2001/931] (»listen«).
 - (3) I henhold til artikel 1, stk. 6, i fælles holdning [2001/931] er det nødvendigt at gennemgå navnene på de personer, grupper og enheder, der er opført på listen, med regelmæssige mellemrum for at sikre, at det stadig er berettiget at bevare dem herpå.
 - (4) Denne afgørelse indeholder resultatet af den gennemgang, som Rådet har foretaget af de personer, grupper og enheder, som artikel 2, 3 og 4 i fælles holdning [2001/931] finder anvendelse på.
 - (5) Rådet har kontrolleret, at kompetente myndigheder som omhandlet i artikel 1, stk. 4, i fælles holdning [2001/931] har truffet afgørelse for alle de på listen opførte personer, grupper og enheder om, at de har været involveret i terrorhandlinger som defineret i artikel 1, stk. 2 og 3, i fælles holdning [2001/931]. Rådet har også konkluderet, at de personer, grupper og enheder, som artikel 2, 3 og 4 i fælles holdning [2001/931] finder anvendelse på, fortsat bør være omfattet af de specifikke restriktive foranstaltninger, der er fastsat deri.
 - (6) Listen bør ajourføres i overensstemmelse hermed, og afgørelse (FUSP) 2017/1426 bør ophæves.«
- 15 Hvad angår første til sjette betragtning til gennemførelsesforordning 2018/468 anførtes heri følgende:
- »(1) Rådet vedtog den 4. august 2017 gennemførelsesforordning (EU) 2017/1420 om gennemførelse af artikel 2, stk. 3, i forordning [nr. 2580/2001], der opstiller en ajourført liste over de personer, grupper og enheder, som forordning [nr. 2580/2001] finder anvendelse på (»listen«).
 - (2) Rådet har, hvor det var praktisk muligt, forelagt alle personerne, grupperne og enhederne en begrundelse for, hvorfor de er opført på listen.
 - (3) I en bekendtgørelse offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende* gjorde Rådet de personer, grupper og enheder, der er opført på listen, opmærksom på, at det havde besluttet at bevare dem herpå. Rådet gjorde også de pågældende personer, grupper og enheder opmærksom på, at de kan indgive en anmodning om at få Rådets begrundelse for, hvorfor de er opført på listen, medmindre en sådan begrundelse allerede er meddelt dem.

- (4) Rådet har foretaget en gennemgang af listen som krævet i artikel 2, stk. 3, i forordning [nr. 2580/2001]. Rådet tog under denne gennemgang hensyn til de bemærkninger, som de pågældende har indgivet til Rådet, og til de ajourførte oplysninger fra de kompetente nationale myndigheder om status for de opførte personer og enheder på nationalt plan.
- (5) Rådet har kontrolleret, at kompetente myndigheder som omhandlet i artikel 1, stk. 4, i fælles holdning [2001/931] har truffet afgørelse for alle personer, grupper og enheder om, at de har været involveret i terrorhandlinger som defineret i artikel 1, stk. 2 og 3, i fælles holdning [2001/931]. Rådet har også konkluderet, at de personer, grupper og enheder, som artikel 2, 3 og 4 i fælles holdning [2001/931] finder anvendelse på, fortsat bør være omfattet af de specifikke restriktive foranstaltninger, der er fastsat i forordning [nr. 2580/2001].
- (6) Listen bør ajourføres i overensstemmelse hermed, og gennemførelsesforordning (EU) 2017/1420 bør ophæves.«
- 16 Afgørelse 2018/475, gennemførelsesforordning 2018/468 og begrundelsen vedrørende disse retsakter blev vedtaget af Rådet inden for rammerne af en skriftlig procedure som omhandlet i artikel 12, stk. 1, i denne institutions forretningsorden.
- 17 Ved skrivelse af 22. marts 2018 meddelte Rådet Hamas' advokat begrundelsen for opretholdelsen af Hamas på listerne i bilagene til afgørelse 2018/475 og til gennemførelsesforordning 2018/468.
- 18 Det fremgår af denne begrundelse, at Rådet for at opretholde Hamas på den omtvistede liste henviste dels til en afgørelse af 29. marts 2001 truffet af Secretary of State for the Home Department (indenrigsministeren, Det Forenede Kongerige), dels til tre afgørelser truffet af myndighederne i Amerikas Forenede Stater henholdsvis den 23. januar 1995, den 8. oktober 1997 og den 31. oktober 2001 (herefter »de amerikanske myndigheders afgørelser«). I hovedafsnittet i begrundelsen anførte Rådet efter at have undersøgt oplysningerne i disse nationale afgørelser hver for sig, at hver enkelt af disse gav en tilstrækkelig begrundelse for opførelsen af Hamas på de nævnte lister. I denne henseende præciserede Rådet, at disse nationale afgørelser udgjorde afgørelser truffet af kompetente myndigheder som omhandlet i artikel 1, stk. 4, i fælles holdning 2001/931, og at de fortsat var gældende. Dernæst anførte Rådet, at grundene til opførelsen af Hamas' navn på listerne fortsat var gyldige, og konkluderede, at Hamas' navn skulle opretholdes på disse lister.
- 19 Begrundelsen indeholder i øvrigt et bilag A vedrørende afgørelsen af 2001 fra Det Forenede Kongeriges indenrigsminister og et bilag B vedrørende afgørelserne fra de amerikanske myndigheder. Begge disse bilag indeholder en beskrivelse af de nationale lovgivninger, i medfør af hvilke de nationale myndigheders afgørelser er blevet truffet, en præsentation af de i disse lovgivninger fastsatte definitioner af begrebet »terrorisme«, en beskrivelse af procedurerne for fornyet gennemgang af de nævnte afgørelser, en beskrivelse af de forhold, hvorpå de nævnte myndigheder har støttet sig, og en konstatering af, at disse forhold udgør terrorhandlinger som omhandlet i artikel 1, stk. 3, i fælles holdning 2001/931.

Afgørelse 2018/1084 og gennemførelsesforordning 2018/1071

- 20 Den 30. juli 2018 vedtog Rådet afgørelse 2018/1084 og gennemførelsesforordning 2018/1071. Hamas forblev opført på de lister, der var knyttet som bilag til disse retsakter.

- 21 Begrundelsen i anden til sjette betragtning til afgørelse 2018/1084 og i første til sjette betragtning til gennemførelsesforordning 2018/1071 svarer i det væsentlige til henholdsvis den begrundelse, der er indeholdt i anden til sjette betragtning til afgørelse 2018/475 og i første til sjette betragtning til gennemførelsesforordning 2018/468, og som er gengivet i nærværende doms præmis 14 og 15. Endvidere blev afgørelse 2018/1084 og gennemførelsesforordning 2018/1071 samt begrundelsen vedrørende disse retsakter vedtaget af Rådet inden for rammerne af en skriftlig procedure som omhandlet i artikel 12, stk. 1, i denne institutions forretningsorden.
- 22 Ved skrivelse af 31. juli 2018 meddelte Rådet Hamas' advokat begrundelsen for opretholdelsen af denne organisation på listerne i bilagene til afgørelse 2018/1084 og til gennemførelsesforordning 2018/1071. Denne begrundelse var i det væsentlige identisk med den, der var blevet meddelt Hamas med henblik på at begrunde dennes opretholdelse på listerne i bilagene til afgørelse 2018/475 og til gennemførelsesforordning 2018/468, der er omhandlet i nærværende doms præmis 17-19.

Søgsmålet for Retten og den appellerede dom

- 23 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 17. maj 2018 anlagde Hamas et søgsmål med påstand om annullation af afgørelse 2018/475 og gennemførelsesforordning 2018/468. Da disse retsakter blev ophævet og erstattet ved henholdsvis afgørelse 2018/1084 og gennemførelsesforordning 2018/1071 tilpassede Hamas sine oprindelige påstande, således at søgsmålet ligeledes omhandlede en annullation af de sidstnævnte retsakter, for så vidt som de vedrører Hamas.
- 24 Til støtte for påstanden om annullation af de omtvistede retsakter gjorde Hamas syv anbringender gældende, der for det første vedrørte en tilsidesættelse af artikel 1, stk. 4, i fælles holdning 2001/931, for det andet fejl for så vidt angår realiteten af de faktiske omstændigheder, for det tredje et urigtigt skøn for så vidt angår denne organisations karakter af terroristgruppe, for det fjerde en tilsidesættelse af princippet om ikke-indblanding, for det femte en utilstrækkelig hensyntagen til udviklingen af situationen som følge af den tid, der er gået, for det sjette en tilsidesættelse af begrundelsespligten, og for det syvende en tilsidesættelse af princippet om iagttagelse af retten til forsvar og retten til en effektiv domstolsbeskyttelse. I et svar på et spørgsmål, som Retten havde stillet i forbindelse med en foranstaltning med henblik på sagens tilrettelæggelse, fremsatte Hamas et ottende anbringende vedrørende manglende stadfæstelse af begrundelserne.
- 25 Retten undersøgte først det første til det syvende anbringende i den appellerede doms præmis 42-261. I den appellerede doms præmis 76 fastslog Retten, at begrundelsen vedrørende afgørelserne fra de amerikanske myndigheder i det foreliggende tilfælde var utilstrækkelig, således at disse ikke kunne tjene som grundlag for de omtvistede retsakter. Retten udledte heraf i den appellerede doms præmis 77, at behandlingen af søgsmålet skulle fortsættes, idet undersøgelsen dog skulle begrænses til de omtvistede retsakter, for så vidt som de var støttet på afgørelsen af 2001 fra Det Forenede Kongeriges indenrigsminister. Efter denne undersøgelse forkastede Retten det første til det syvende anbringende som ugrundede.
- 26 Retten behandlede dernæst det ottende anbringende, som Retten i den appellerede doms præmis 269 fastslog udgjorde en ufravigelig procesforudsætning. Efter i den appellerede doms præmis 270 og 271 at have henvist til artikel 297, stk. 2, første afsnit, TEUF og artikel 15 i Rådets forretningsorden fandt Retten i denne doms præmis 272-277, at de regler, der var fastsat

vedrørende Kommissionens retsakter i dom af 15. juni 1994, Kommissionen mod BASF m.fl., C-137/92 P, EU:C:1994:247 (herefter »dommen i sagen Kommissionen mod BASF«), hvorefter stadfæstelse af retsakter udstedt af en institution ved hjælp af institutionens underskrift har til formål at sikre retssikkerheden og udgør en væsentlig formforskrift, ligeledes skulle anvendes på Rådets retsakter. Retten bemærkede endvidere i den appellerede doms præmis 278-280 dels, at de begrundelser vedrørende de omtvistede retsakter, der blev fremsendt til Hamas, ikke indeholdt nogen underskrift, dels, at disse retsakter, der var underskrevet af Rådets formand og generalsekretær, ikke indeholdt begrundelserne for deres vedtagelse.

- 27 I den appellerede doms præmis 281 og 282 fastslog Retten imidlertid, at i henhold til artikel 296 TEUF, og henset til den lære, der kan udledes af dommen i sagen Kommissionen mod BASF, skal de retsakter, der vedtages af Rådet, begrundes, og at den dispositive del og begrundelsen udgør et udeleligt hele, således at retsakten og begrundelsen begge skal stadfæstes, når de, som i det foreliggende tilfælde, fremgår af forskellige dokumenter, idet den omstændighed, at det ene dokument er undertegnet, ikke kan medføre en formodning om, at det andet dokument ligeledes er blevet stadfæstet.
- 28 Endelig forkastede Retten Rådets argumenter, idet den i den appellerede doms præmis 297 og 299 præciserede, at den væsentlige formforskrift, som denne undertegnelse udgør, ikke kan erstattes af en beskrivelse af den procedure, som Rådet har fulgt ved vedtagelsen af de pågældende retsakter, og at alene den omstændighed, at en retsakt ikke er stadfæstet, udgør en tilsidesættelse af en væsentlig formforskrift.
- 29 Retten tog derfor i den appellerede doms præmis 305 det ottende anbringende til følge og annullerede de omtvistede retsakter, for så vidt som de vedrørte Hamas. Endvidere fastslog Retten, at Rådet skulle bære sine egne omkostninger og betale de af Hamas afholdte omkostninger.

Parternes påstande

- 30 Rådet har for Domstolen nedlagt følgende påstande:
- Den appellerede dom ophæves.
 - Domstolen træffer endelig afgørelse vedrørende de spørgsmål, der er omfattet af appellen.
 - Hamas tilpligtes at betale de omkostninger, som Rådet har afholdt i første instans og i forbindelse med appellen.
- 31 Hamas har for Domstolen nedlagt følgende påstande:
- Appellen forkastes.
 - Rådet tilpligtes at betale de omkostninger, som Hamas har afholdt i første instans og i forbindelse med appellen.

Om appellen

- 32 Rådet har til støtte for sin appel fremsat to anbringender. Med det første anbringende har Rådet anført, at Retten begik en retlig fejl ved bedømmelsen af søgsmålets ottende anbringende vedrørende manglende stadfæstelse af de omtvistede retsakters begrundelser. Med det andet anbringende har Rådet gjort gældende, at Retten fejlagtigt konkluderede, at de amerikanske myndigheders afgørelser ikke udgjorde et tilstrækkeligt grundlag for at opføre Hamas på listerne knyttet som bilag til de omtvistede retsakter (herefter »de omtvistede lister«).

Det andet anbringende

Parternes argumentation

- 33 Med det andet appelanbringende, som skal behandles først, har Rådet gjort gældende, at Rettens argumentation, hvorved denne i den appellerede doms præmis 65-76 konkluderede, at de amerikanske myndigheders afgørelser ikke kunne tjene som grundlag for de omtvistede retsakter, er ukorrekt.
- 34 Rådet har i denne henseende anført, at disse afgørelser er blevet offentliggjort, og at begrundelserne for de omtvistede retsakter i tilstrækkelig grad forklarer de procedurer, hvorved de er blevet vedtaget, procedurerne for fornyet gennemgang og de retsmidler for domstolene, som Hamas råder over i henhold til amerikansk ret. Det følger ikke af Domstolens praksis, at den nationale afgørelse, der tjener som grundlag for en opførelse på den pågældende liste, skal være truffet i en bestemt retlig form, eller at den skal være blevet offentliggjort eller meddelt. Endelig er en række af de hændelser, som disse myndigheder har støttet sig på, nævnt i begrundelsen for de omtvistede retsakter.
- 35 Hamas er af den opfattelse, at det andet anbringende skal afvises, idet denne part bl.a. på grundlag af kendelse af 8. april 2008, Saint-Gobain Glass Deutschland mod Kommissionen (C-503/07 P, EU:C:2008:207, præmis 48), har gjort gældende, at søgsmålsinteressen forudsætter, at appellen med sit resultat kan tilføre den appellerende part en fordel. I den foreliggende sag fandt Retten ganske vist, at Rådet ikke i tilstrækkelig grad havde begrundet anvendelsen af afgørelserne fra de amerikanske myndigheder som grundlag for de omtvistede retsakter. Retten fortsatte imidlertid sin undersøgelse, for så vidt som disse retsakter var baseret på afgørelsen af 2001 fra Det Forenede Kongeriges indenrigsminister, og fastslog, at Rådet ikke havde tilsidesat bestemmelserne i fælles holdning 2001/931, og derfor kan denne institution ikke drage nogen fordel af at anfægte den appellerede dom på dette punkt. Desuden er dette anbringende ugrundet.

Domstolens bemærkninger

- 36 Det fremgår af artikel 169, stk. 1, i Domstolens procesreglement, at påstandene i appelskriftet skal gå ud på, at Rettens afgørelse, således som den fremgår af denne afgørelses konklusion, ophæves helt eller delvist.
- 37 Denne bestemmelse gennemfører det grundlæggende princip i appelsager, hvorefter appellen skal rettes mod den afgørelse fra Retten, der appelleres, og ikke blot kan sigte efter at ændre visse præmisser i denne afgørelse (jf. i denne retning dom af 14.11.2017, British Airways mod Kommissionen, C-122/16 P, EU:C:2017:861, præmis 51 og den deri nævnte retspraksis).

- 38 I den foreliggende sag skal det, således som generaladvokaten har anført i punkt 81 i forslaget til afgørelse, konstateres, at Rådet med det andet appelanbringende, henset til at det fik medhold med hensyn til de syv første anbringender, som Hamas fremsatte for Retten, ikke ønsker at opnå en ophævelse, heller ikke delvist, af den appellerede doms konklusion, men alene en ændring af visse af dens præmisser vedrørende det første til det syvende anbringende.
- 39 Som det fremgår af den appellerede doms præmis 77, som Rådet ikke har kritiseret i forbindelse med sin appel, kræver artikel 1, stk. 4, i fælles holdning 2001/931, hvorefter en afgørelse skal være truffet af en kompetent myndighed med hensyn til de omhandlede personer, grupper og enheder, ikke, at Rådets retsakter er baseret på flere afgørelser fra kompetente myndigheder. Da Retten fandt, at de omtvistede retsakter for så vidt angår opførelsen af Hamas på de omtvistede lister med føje blot kunne henvise til afgørelsen af 2001 fra Det Forenede Kongeriges indenrigsminister, fortsatte Retten undersøgelsen af søgsmålet, idet den begrænsede denne undersøgelse til de omtvistede retsakter, for så vidt som de var støttet på denne afgørelse, og tiltrådte Rådets argumenter, idet den forkastede Hamas' første til syvende anbringende.
- 40 Det følger heraf, at det andet appelanbringende skal afvises.

Det første anbringende

Parternes argumentation

- 41 Med det første appelanbringende har Rådet gjort gældende, at de omtvistede retsakter er blevet behørigt stadfæstet, og at Rettens analyse i den appellerede doms præmis 270-305 indeholder flere retlige fejl.
- 42 I denne henseende har Rådet indledningsvis anført, at hverken artikel 297 TEUF eller artikel 15 i Rådets forretningsorden angiver, at det dokument, der indeholder begrundelsen for en retsakt, skal underskrives. Rådet har dernæst anført, at det i forbindelse med gennemførelsen af fælles holdning 2001/931 er praksis at adskille de omhandlede retsakter fra de dertil hørende begrundelser i overensstemmelse med Rettens praksis i dom af 12. december 2006, Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran mod Rådet (T-228/02, EU:T:2006:384, præmis 147).
- 43 Rådet er ligeledes af den opfattelse, at Retten med urette overførte den retspraksis, der følger af dommen i sagen Kommissionen mod BASF, på den foreliggende sag. Mens der i den sag, der gav anledning til denne dom, var blevet konstateret forskellige ændringer i begrundelsen for den pågældende afgørelse i forhold til den tekst, der var forelagt kommissærkollegiet og drøftet og vedtaget af denne, er det ubestridt, at de omtvistede retsakter i den foreliggende sag, herunder deres begrundelse, blev vedtaget af Rådet på samme tidspunkt og efter samme beslutningsprocedure, idet denne begrundelse ikke kan adskilles fra disse retsakter og er i overensstemmelse med Rådets vilje. I modsætning til den situation, der dannede baggrund for dommen i sagen Kommissionen mod BASF, er teksten i den begrundelse, som blev meddelt Hamas, desuden identisk med den af Rådet vedtagne begrundelse.
- 44 I øvrigt har systemerne til behandling af de anvendte dokumenter, der indebærer en elektronisk underskrift, et elektronisk stempel og en elektronisk time- og datostempling, gjort det umuligt at ændre dokumenterne efter deres vedtagelse, og den underskrift, der er påført af Rådets formand og dets generalsekretær nederst på de omtvistede retsakter, har den virkning, at disse begrundelser stadfæstes. I medfør af disse systemer er de omtvistede retsakter, herunder de

begrundelser, der blev meddelt Hamas, stabile og uændrede, navnlig hvad angår deres ophavsmand og deres indhold på alle de omhandlede sprog, og Hamas har i øvrigt på ingen måde gjort gældende, at ordlyden af de begrundelser, som Hamas var blevet tilstillet, adskilte sig fra den tekst, som Rådet havde vedtaget. Rådet har i denne henseende tilføjet, at de underretningsskrivelser til Hamas, der ledsagede disse begrundelser, blev stemplet af denne institutions generalsekretariat.

- 45 Hamas er af den opfattelse, at det første anbringende skal afvises og under alle omstændigheder forkastes som ugrundet.
- 46 Hamas har i denne henseende gjort gældende, at Rådets argumentation, hvorefter den retspraksis, der følger af dommen i sagen Kommissionen mod BASF, ikke kan overføres på den foreliggende sag på grund af Rådets praksis for gennemførelse af fælles holdning 2001/931, på grund af forskellene i forhold til den sag, der gav anledning til denne dom og på grund af anvendelsen af integrerede styringssystemer for dokumenter, ikke kan antages til realitetsbehandling. Rådet har nemlig ikke præcist angivet, hvilke elementer der anfægtes i den appellerede dom, og det har ikke redegjort for, hvorledes dets argumentation modsiger den appellerede doms præmisser.
- 47 Hamas har vedrørende realiteten gjort gældende, at Retten med føje fastslog, at stadfæstelsen, eftersom begrundelsen for en retsakt ikke kan adskilles fra dens dispositive del, ikke alene skal vedrøre retsaktens dispositive del, men også dens begrundelse. Rådet tilsidesætter ikke blot den retspraksis, der følger af dommen i sagen Kommissionen mod BASF, men modsiger sig selv, for så vidt som Rådet selv anerkender denne uadskillelige karakter. Hamas har tilføjet, at idet artikel 297 TEUF og artikel 15 i Rådets forretningsorden ikke fastsætter nogen undtagelse fra reglerne om stadfæstelse, påhviler det Rådet at indføre procedurer, der gør det muligt at overholde disse regler inden for rammerne af fælles holdning 2001/931.
- 48 Endvidere bemærkede Retten med føje dels, at den underskrift, der er foreskrevet i de nævnte bestemmelser, bl.a. har til formål at gøre det muligt for tredjemand at sikre sig, at de retsakter, der er blevet meddelt dem, rent faktisk er blevet vedtaget af den pågældende institution, dels, at alene den omstændighed, at en retsakt ikke er stadfæstet, udgør en tilsidesættelse af en væsentlig formforskrift. Forløbet af proceduren i Rådet er set fra tredjemands synspunkt uden betydning, idet det eneste væsentlige element er, at den retsakt, der vedrører den pågældende, stadfæstes, såvel hvad angår retsaktens begrundelse som dens dispositive del. I den foreliggende sag indeholder de begrundelser vedrørende de omtvistede retsakter, der er blevet meddelt Hamas, imidlertid hverken en underskrift eller dato, der gør det muligt at identificere dem som retsakter hidrørende fra Rådet og at fastlægge tidspunktet for vedtagelsen heraf. I øvrigt har Rådet ikke gjort gældende, at det ikke var muligt for Rådet at stadfæste de omhandlede begrundelser. Rådets argumenter vedrørende denne procedures forløb er således irrelevante og ugrundede, ligesom den omstændighed, at de begrundelser, der blev meddelt Hamas, er i overensstemmelse med de af Rådet vedtagne begrundelser, er uden betydning.
- 49 Hamas har ligeledes anført, at den elektroniske underskrift, det elektroniske stempel og den elektroniske time- og datostempling hverken er foreskrevet i artikel 297 TEUF eller i artikel 15 i Rådets forretningsorden, og at eftersom Rådet foruden den elektroniske forsendelse meddeler begrundelserne pr. postforsendelse, kan det ikke påberåbe sig en elektronisk underskrift. Endelig har Hamas anført, at organisationen ikke er sikker på, at de begrundelser, som den har fået tilsendt, var autentiske.

Domstolens bemærkninger

- 50 Indledningsvis fremgår det af artikel 256, stk. 1, andet afsnit, TEUF, af artikel 58, stk. 1, i statuttten for Den Europæiske Unions Domstol samt af artikel 168, stk. 1, litra d), og artikel 169, stk. 2, i Domstolens procesreglement, at et appelskrift præcist skal angive, hvilke præmisser der anfægtes i den dom, som påstås ophævet, samt de retlige argumenter, der særligt støtter denne påstand, idet appellen eller det pågældende anbringende i modsat fald afvises (jf. i denne retning dom af 10.9.2020, Hamas mod Rådet, C-122/19 P, ikke trykt i Sml., EU:C:2020:690, præmis 26 og den deri nævnte retspraksis).
- 51 I modsætning til, hvad Hamas har gjort gældende, angiver appelskriftet i det foreliggende tilfælde præcist, hvilke præmisser i den appellerede dom der kritiseres i forbindelse med det første anbringende, og angiver grundene til, at disse præmisser ifølge Rådet er behæftet med en retlig fejl, som gør det muligt for Domstolen at udøve sin legalitetskontrol.
- 52 For så vidt som Hamas har kritiseret Rådet for blot at gentage de argumenter, som det fremførte for Retten, og således blot anmode om en fornyet gennemgang af disse argumenter, skal det desuden bemærkes, at Rådet med sit første appelanbringende har anfægtet Rettens fortolkning og anvendelse af EU-retten, som foranledigede Retten til, uanset den af Rådet fremførte argumentation, at fastslå, at en væsentlig formforskrift var blevet tilsidesat i forbindelse med vedtagelsen af de omtvistede retsakter.
- 53 Såfremt en appellant bestrider Rettens fortolkning eller anvendelse af EU-retten, kan retsspørgsmål, som Retten har behandlet i første instans, drøftes på ny under en appelsag. Hvis en appellant ikke således kunne basere sin appel på anbringender og argumenter, som allerede havde været fremsat for Retten, ville appelproceduren nemlig blive berøvet en del af sin mening (dom af 31.1.2019, Islamic Republic of Iran Shipping Lines m.fl. mod Rådet, C-225/17 P, EU:C:2019:82, præmis 34 og den deri nævnte retspraksis).
- 54 Det følger heraf, at det første appelanbringende skal antages til realitetsbehandling.
- 55 Hvad angår spørgsmålet, om dette anbringende har fornødent grundlag, bemærkes for det første, at retssikkerhedsprincippet kræver, at det ved enhver retsakt fra administrationen, som har retsvirkninger, skal være utvetydigt, hvem der har udstedt den, og hvad retsaktens indhold er. Kontrollen med, at det formelle krav om stadfæstelse er opfyldt, og dermed kontrollen med retsaktens utvetydighed, er en forudsætning for enhver anden form for kontrol, f.eks. med, at den udstedende myndighed har kompetence, at kollegialitetsprincippet er blevet overholdt, og med, at forpligtelsen til at begrunde retsakter er opfyldt (dom af 6.4.2000, Kommissionen mod ICI, C-286/95 P, EU:C:2000:188, præmis 45 og 46).
- 56 Da stadfæstelsen udgør en væsentlig formforskrift, kan en tilsidesættelse heraf medføre, at den pågældende retsakt annulleres, og tages under påkendelse ex officio af retsinstansen (jf. i denne retning dom af 15.7.2021, Kommissionen mod Landesbank Baden-Württemberg og CRU, C-584/20 P og C-621/20 P, EU:C:2021:601, præmis 152 og den deri nævnte retspraksis).
- 57 Det fremgår endvidere af Domstolens praksis, at en håndskreven underskrift på en retsakt, bl.a. fra formanden for den institution, der har udstedt den, er et middel til bekræftelse af, at retsakten er autentisk, der har til formål at sikre retssikkerheden ved på originalsprogene at fastnagle den tekst, som denne institution har vedtaget. En sådan stadfæstelse gør det således muligt i tilfælde af en

tvist at undersøge, om de tekster, der er meddelt og offentliggjort, er fuldt ud i overensstemmelse med den af Kommissionen vedtagne tekst og således med ophavsmandens vilje (jf. i denne retning Kommissionen mod BASF, præmis 74 og 75).

- 58 Domstolen fastslog ikke desto mindre i den sag, der gav anledning til dom af 15. juli 2021, Kommissionen mod Landesbank Baden-Württemberg og SRB (C-584/20 P og C-621/20 P, EU:C:2021:601, præmis 66 og 163), at stadfæstelsen af et EU-organs retsakter kunne afhænge af anvendelsen af specifikke interne procedurer, som dette organ havde indført med henblik herpå, og at den håndskrevne underskrift, som formanden for Den Fælles Afviklingsinstans (SRB) havde påført en transportformular, der bl.a. henviste til et bilag til dette organs afgørelse, som var omhandlet i den pågældende sag, henset til samtlige de for Domstolen forelagte elementer var tilstrækkelig til at garantere, at det nævnte bilag var blevet stadfæstet i denne sag.
- 59 Hvad for det andet angår dommen i sagen Kommissionen mod BASF bemærkede Domstolen i denne doms præmis 67 ganske vist, at en afgørelses dispositive del og begrundelse udgør et udeleligt hele, og fastslog i nævnte doms præmis 77, at den pågældende afgørelse vedrørende en procedure i henhold til EF-traktatens artikel 85 ikke var blevet stadfæstet på de betingelser, der var fastsat i artikel 12, stk. 1, i Kommissionens dagældende forretningsorden – hvorefter »[d]e beslutninger, Kommissionen vedtager [...], underskrives på originalsproget eller originalsprogene af formanden og generalsekretæren« – på grund af den manglende overensstemmelse mellem på den ene side den af kommissærkollegiet vedtagne tekst og på den anden side ordlyden af samme afgørelse, som offentliggjort og meddelt adressaterne, og på grund af forskellene mellem sprogversionerne af den af kollegiet vedtagne tekst.
- 60 Det er imidlertid for det første ubestridt, at de omtvistede retsakter, således som Retten i det væsentlige fastslog i den appellerede doms præmis 279, til forskel fra den afgørelse, der var omhandlet i den sag, der gav anledning til dommen i sagen Kommissionen mod BASF, er underskrevet af formanden for den institution, der har vedtaget dem, nemlig Rådet og dets generalsekretær. De nævnte retsakter, således som de er blevet offentliggjort, indeholder dog en generel begrundelse for deres vedtagelse, i henhold til hvilken Rådet, således som det fremgår af denne doms præmis 14, 15 og 21, efter en fornyet gennemgang konkluderede, at de personer, grupper og enheder, der var opført på de omtvistede lister, fortsat skulle være genstand for restriktive foranstaltninger.
- 61 For det andet vedrørte det rejste spørgsmål i dommen i sagen Kommissionen mod BASF, således som generaladvokaten har anført i punkt 73 i forslaget til afgørelse, ikke spørgsmålet om, hvorvidt hele begrundelsen for en retsakt skal stadfæstes ved hjælp af en håndskreven underskrift, når en del af begrundelsen findes i et særskilt dokument, hvortil nævnte retsakt er knyttet, men spørgsmålet om manglende overensstemmelse mellem på den ene side teksten til en afgørelse vedtaget af kommissærkollegiet, og på den anden side ordlyden af den samme afgørelse som offentliggjort og meddelt visse adressater, og om forskelle mellem sprogversionerne af den af kollegiet vedtagne tekst.
- 62 Henset til disse forskellige forhold kan Domstolens betragtninger i dommen i sagen Kommissionen mod BASF ikke overføres på den foreliggende sag. Det var følgelig med urette, at Retten forkastede det i den appellerede doms præmis 298 omhandlede argument fremført af Rådet, hvorefter der i denne dom var tale en anden faktuel kontekst end i den foreliggende sag.

- 63 Det skal således for det tredje afgøres, om artikel 297, stk. 2, første afsnit, TEUF og artikel 15 i Rådets forretningsorden for så vidt angår retsakter såsom de omtvistede retsakter kræver, at ikke alene selve retsakten, ledsaget af en generel begrundelse, som er blevet offentliggjort, men ligeledes en begrundelse, der angiver de individuelle grunde til den foranstaltning med henblik på indefrysning af midler, der er vedtaget over for den pågældende person eller enhed, og som er blevet meddelt denne i et særskilt dokument, skal underskrives.
- 64 Det fremgår af artikel 297, stk. 2, første afsnit, TEUF, at ikke-lovgivningsmæssige retsakter vedtaget i form af forordninger, direktiver og afgørelser, der ikke angiver, hvem de er rettet til, undertegnes af formanden for den institution, der har vedtaget dem. Hvad angår artikel 297, stk. 2, andet afsnit, TEUF bestemmes det bl.a. heri, at forordninger og afgørelser, der ikke angiver, hvem de er rettet til, offentliggøres i *Den Europæiske Unions Tidende*. Endelig bestemmes det i artikel 297, stk. 2, tredje afsnit, TEUF, at afgørelser, der angiver, hvem de er rettet til, alene er underlagt en meddelelsespligt.
- 65 Hvad angår det specifikke tilfælde med retsakter, der fastsætter restriktive foranstaltninger såsom de omtvistede retsakter, har Domstolen allerede fastslået, at sådanne retsakter har en særlig karakter, idet de både ligner almengyldige retsakter, for så vidt som de forbyder en kreds af adressater, der er defineret på almen og abstrakt måde, bl.a. at stille pengemidler og økonomiske ressourcer til rådighed for personer og enheder, hvis navne er opført på listerne, der indgår i bilagene til retsakterne, og ligner en række individuelle afgørelser i forhold til disse personer og enheder (jf. i denne retning dom af 3.9.2008, C-402/05 P og C-415/05 P, Kadi og Al Barakaat International Foundation mod Rådet og Kommissionen, EU:C:2008:461, præmis 241-244, og af 23.4.2013, Gbagbo m.fl. mod Rådet, C-478/11 P – C-482/11 P, EU:C:2013:258, præmis 56).
- 66 Som generaladvokaten har anført i punkt 55 i forslaget til afgørelse, følger det således af reglen i artikel 297, stk. 2, første afsnit, TEUF, at retsakter såsom de omtvistede retsakter, der udgør ikke-lovgivningsmæssige retsakter, der er vedtaget enten i form af forordninger eller i form af afgørelser, der ikke angiver, hvem de er rettet til, skal undertegnes af Rådets formand, for så vidt som de ligner almengyldige retsakter som omhandlet i den i den foregående præmis nævnte retspraksis.
- 67 Som det allerede er blevet anført i denne doms præmis 60, er de omtvistede retsakter, således som de er blevet offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende*, i det foreliggende tilfælde blevet underskrevet af Rådets formand og, således som det kræves i henhold til artikel 15 i denne institutions forretningsorden, af Rådets generalsekretær.
- 68 For så vidt som de omtvistede retsakter ligner en række individuelle afgørelser, er de derimod ikke underlagt den forpligtelse til undertegnelse af Rådets formand, der følger af artikel 297, stk. 2, første afsnit, TEUF, men udelukkende den meddelelsespligt, der følger af artikel 297, stk. 2, tredje afsnit, TEUF, der, som det er blevet anført i denne doms præmis 64, vedrører de afgørelser, der angiver en adressat og således har individuel karakter.
- 69 Som generaladvokaten har anført i punkt 56 i forslaget til afgørelse, vedrører de begrundelser, der ledsager opførelsen af en person, en gruppe eller en enhed på listerne over personer, grupper og enheder, der er omfattet af restriktive foranstaltninger, imidlertid de individuelle grunde, der begrundet en sådan opførelse. Disse begrundelser, såsom dem, der ledsager de omtvistede retsakter og er meddelt Hamas, henhører derfor ikke under disse retsakters generelle karakter, men under det aspekt ved disse, der får dem til at ligne en række individuelle afgørelser.

- 70 Det følger af ovenstående analyse, at hvad angår retsakter, der indfører eller opretholder restriktive foranstaltninger, såsom de omtvistede retsakter, pålægger artikel 297, stk. 2, første afsnit, TEUF i modsætning til de betragtninger, som Retten anførte i den appellerede doms præmis 288, ikke Rådets formand en forpligtelse til ud over den retsakt, der indeholder en generel begrundelse for disse restriktive foranstaltninger, at underskrive de individuelle grunde, der begrundet opførelsen af en person, en gruppe eller en enhed på listerne over personer, grupper og enheder, der er omfattet af disse foranstaltninger. Det er tilstrækkeligt, at denne begrundelse er behørigt bekræftet på anden vis.
- 71 Det samme er tilfældet med hensyn til artikel 15 i Rådets forretningsorden.
- 72 I denne forbindelse bemærkes, at ved blot at præcisere, at »teksten« til de retsakter, som vedtages af Rådet, undertegnes af denne institutions formand og generalsekretær, præciserer denne artikel ikke, hvad dette udtryk dækker over.
- 73 Det følger imidlertid i det væsentlige af betragtningerne til afgørelse 2009/937, at Rådets forretningsorden blev vedtaget for at tage hensyn til de tilpasninger, som der ved Lissabontraktaten blev foretaget af bestemmelserne i den primære EU-ret vedrørende Rådets funktionsmåde og dets formandskab samt om forløbet af proceduren for disses vedtagelse af retsakter. Det følger heraf, at nævnte forretningsordens artikel 15, der bl.a. vedrører undertegnelse af Rådets retsakter, skal fortolkes i lyset af de relevante bestemmelser i traktaterne om denne funktionsmåde og procedure, herunder artikel 297 TEUF. Nævnte artikel 15 kan derfor ikke fortolkes således, at den pålægger denne institutions formand og generalsekretær et strengere krav om underskrift end det, der følger af artikel 297, stk. 2, første afsnit, TEUF.
- 74 Det skal tilføjes, at i modsætning til, hvad Retten fastslog i den appellerede doms præmis 281-283, kan en sådan formel forpligtelse til at underskrive den individuelle begrundelse heller ikke udledes af begrundelsespligten i henhold til artikel 296 TEUF. Denne bestemmelse kræver således, at begrundelsen klart og utvetydigt angiver de betragtninger, som den institution, der har udstedt den anfægtede retsakt, har lagt til grund, således at de berørte kan få kendskab til grundlaget for de truffede foranstaltninger, og således at den kompetente ret kan udøve sin prøvelsesret, idet begrundelsen skal tilpasses karakteren af den pågældende retsakt og den sammenhæng, hvori den er vedtaget (jf. dom af 31.1.2019, Islamic Republic of Iran Shipping Lines m.fl. mod Rådet, C-225/17 P, EU:C:2019:82, præmis 68 og 69 samt den deri nævnte retspraksis). Som det fremgår af den retspraksis, der er nævnt i nærværende doms præmis 55, må disse krav ikke forveksles med kravene om stadfæstelse af en EU-retsakt, idet kontrollen med overholdelsen af sidstnævnte formalitet er en forudsætning for enhver anden kontrol med denne retsakt.
- 75 Det følger af samtlige ovenstående betragtninger, at Retten begik en retlig fejl ved i den appellerede doms præmis 283 og 305 at fastslå, at eftersom begrundelserne vedrørende opretholdelsen af Hamas på listerne knyttet som bilag til de omtvistede retsakter ikke var underskrevet af Rådets formand og generalsekretær, skulle det ottende anbringende, der blev fremsat for Retten, tiltrædes, og de omtvistede retsakter annulleres, for så vidt som de vedrørte denne organisation.
- 76 Det følger heraf, at det første appelanbringende har fornødent grundlag, og at den appellerede dom skal ophæves, for så vidt som denne dom tiltræder det ottende anbringende, der blev påberåbt i første instans, annullerer de omtvistede retsakter i overensstemmelse hermed og træffer afgørelse om sagsomkostningerne.

Søgsmålet for Retten

- 77 I overensstemmelse med artikel 61, stk. 1, i statutten for Den Europæiske Unions Domstol kan Domstolen, når den ophæver den af Retten truffede afgørelse, enten selv træffe endelig afgørelse, hvis sagen er moden til påkendelse, eller hjemvise sagen til Retten til afgørelse.
- 78 I det foreliggende tilfælde er det søgsmål med påstand om annullation af de omtvistede retsakter, som Hamas anlagde i første instans, modent til påkendelse, og der skal derfor træffes endelig afgørelse herom inden for rammerne af den tvist, der stadig verserer for Domstolen (jf. i denne retning dom af 4.3.2021, Kommissionen mod Fútbol Club Barcelona, C-362/19 P, EU:C:2021:169, præmis 108).
- 79 I dette søgsmål påberåbte Hamas sig otte anbringender, som er nævnt i denne doms præmis 24.
- 80 Hvad angår de syv første anbringender blev de forkastet af Retten, og som det fremgår af nærværende doms præmis 36-40, skal Rådets andet appellanbringende, der tilsigter at opnå en ændring af visse af den appellerede doms præmisser vedrørende de nævnte anbringender, afvises.
- 81 Det er desuden uomtvistet, at Hamas ikke inden for rammerne af en kontraappel har bestridt grundlaget for denne del af den appellerede dom, og Domstolens ophævelse af den nævnte dom påvirker derfor ikke Hamas, eftersom Retten forkastede disse anbringender (jf. i denne retning dom af 4.3.2021, Kommissionen mod Fútbol Club Barcelona, C-362/19 P, EU:C:2021:169, præmis 109).
- 82 Det skal nemlig bemærkes, at Hamas kunne have iværksat en kontraappel, der kunne rejse tvivl om Rettens forkastelse af disse syv første anbringender, der blev fremsat i første instans, eftersom procesreglementets artikel 178, stk. 1, bestemmer, at påstandene i kontraappelskriftet skal gå ud på, at Rettens afgørelse ophæves helt eller delvist, idet rækkevidden af disse påstande – i modsætning til procesreglementets artikel 169, stk. 1, om påstandene i appelskriftet – ikke herved er indskrænket til Rettens afgørelse, således som den fremgår af denne afgørelses konklusion. Da en sådan kontraappel ikke er blevet iværksat, har den appellerede dom retskraft, for så vidt som Retten forkastede de syv første anbringender (jf. i denne retning dom af 4.3.2021, Kommissionen mod Fútbol Club Barcelona, C-362/19 P, EU:C:2021:169, præmis 110).
- 83 Hvad angår det ottende anbringende om manglende stadfæstelse af begrundelserne for de omtvistede retsakter bemærkes, at Rådet har fremlagt kopier af de forskellige dokumenter, der blev fremsendt samtidigt ad elektronisk vej til medlemsstaternes delegationer, der skulle stemme, samt de skærmprents, der var forsynet med Rådets generalsekretariats elektroniske underskrift og stempel, foruden en time- og datostempling, som bekræftede datoen og tidspunktet for denne undertegnelse, og som godtgjorde, at disse begrundelser var blevet vedtaget i forbindelse med den skriftlige procedure, der er foreskrevet i artikel 12, stk. 1, i Rådets forretningsorden, samtidigt med de omtvistede retsakter, der var underskrevet af Rådets formand og generalsekretær, og hvortil de på uadskillelig vis var knyttet, som anført af generaladvokaten i punkt 63 i forslaget til afgørelse.
- 84 Hamas har desuden ikke påberåbt sig noget indicium eller præcist forhold, der kan rejse tvivl om, at ordlyden af de begrundelser, som Hamas blev meddelt, er fuldt ud i overensstemmelse med den af Rådet vedtagne tekst. Under disse omstændigheder, og ligeledes henset til de betragtninger, der er anført i denne doms præmis 63-74, skal det fastslås, at det ikke er blevet gyldigt draget i tvivl, at disse begrundelser er autentiske, og følgelig skal det ottende anbringende forkastes som ugrundet.

85 Det følger heraf, at Rådet skal frifindes i det hele i søgsmålet anlagt af Hamas.

Sagsomkostninger

86 I henhold til artikel 184, stk. 2, i Domstolens procesreglement træffer Domstolen afgørelse om sagsomkostningerne, såfremt appellen tages til følge, og Domstolen selv endeligt afgør sagen. Procesreglementets artikel 138, der i medfør af procesreglementets artikel 184, stk. 1, finder anvendelse i appelsager, fastsætter i stk. 1, at det pålægges den tabende part at betale sagsomkostningerne, hvis der er nedlagt påstand herom.

87 Da Rådet har nedlagt påstand om, at Hamas tilpligtes at betale sagsomkostningerne, og da sidstnævnte har tabt sagen, bør det pålægges denne at bære sine egne omkostninger og at betale de omkostninger, som Rådet har afholdt i forbindelse med denne appel og med sagen i første instans.

På grundlag af disse præmisser udtaler og bestemmer Domstolen (Store Afdeling):

- 1) **Den Europæiske Unions Rets dom af 4. september 2019, Hamas mod Rådet (T-308/18, EU:T:2019:557), ophæves, for så vidt som denne dom tiltræder det ottende anbringende, der blev fremsat i første instans, og annullerer Rådets afgørelse (FUSP) 2018/475 af 21. marts 2018 om ajourføring af listen over personer, grupper og enheder, som er omfattet af artikel 2, 3 og 4 i fælles holdning 2001/931/FUSP om anvendelse af specifikke foranstaltninger til bekæmpelse af terrorisme, og om ophævelse af afgørelse (FUSP) 2017/1426, Rådets gennemførelsesforordning (EU) 2018/468 af 21. marts 2018 om gennemførelse af artikel 2, stk. 3, i forordning (EF) nr. 2580/2001 om specifikke restriktive foranstaltninger mod visse personer og enheder med henblik på at bekæmpe terrorisme og om ophævelse af gennemførelsesforordning (EU) 2017/1420, Rådets afgørelse (FUSP) 2018/1084 af 30. juli 2018 om ajourføring af listen over personer, grupper og enheder, som er omfattet af artikel 2, 3 og 4 i fælles holdning 2001/931/FUSP om anvendelse af specifikke foranstaltninger til bekæmpelse af terrorisme og om ophævelse af afgørelse (FUSP) 2018/475 og Rådets gennemførelsesforordning (EU) 2018/1071 af 30. juli 2018 om gennemførelse af artikel 2, stk. 3, i forordning (EF) nr. 2580/2001 om specifikke restriktive foranstaltninger mod visse personer og enheder med henblik på at bekæmpe terrorisme og om ophævelse af gennemførelsesforordning (EU) 2018/468, for så vidt som nævnte retsakter vedrører Hamas, herunder Hamas-Izz al-Din al-Qassem.**
- 2) **Rådet for Den Europæiske Union frifindes i det søgsmål, som Hamas anlagde i sag T-308/18.**
- 3) **Hamas bærer sine egne omkostninger og betaler de omkostninger, som Rådet for Den Europæiske Union har afholdt i forbindelse med denne appel og med sagen i første instans.**

Underskrifter